

Saulius Nefas

TYLUSIS PATARĖJAS

Pirmiausia prisimenu asketiškai prabangią jo kambario aplinką, senovinius baldus, pro pravertas kito kambario duris matomus paveikslus, kuriuos jis buvo parodęs man ir Vytautui Balčiūnui (pastarojo dėka dar gerokai iki Nepriklausomybės pradėjau lankytis pas MonsinJORĄ), nors tuo metu menkai tesuvokiau matantis tikrus šedevrus, o ir MonsinJORAS neakcentavo jų materialinės vertės, bet aiškino atlikimo techniką, menininko meistriškumo dėka pasiektą išraišką. Pamenu ir tai, kad beveik taip pat dėmesingai ir profesionaliai jis pristatinėjo bažnyčios meno šedevrus pirmajam po Nepriklausomybės paskelbimo Anykščius aplankiusiam užsienio ambasadoriui F. de Siuremeniui.

Kadangi iki Nepriklausomybės pas MonsinJORĄ užsukdavome vakarais (buvome mokytojai, pašalinės akys galėjo greit pamatyti) ir rasdavome jį vakarieniaujantį ar tik po vakarienės, tai ir mus vaišindavo – medumi, namine duona, sūriu...

Mano dėmesį traukdavo knygos, senoviškai įrištos, kurių vieną kitą galėdavau paimti paskaityti. Iki šiol ieškau vienos tada mane sužavėjusios knygos (gaila, pavadinimo niekaip nepamenu) ir esu įsitikinęs, kad ji buvo iš MonsinJORO bibliotekos.

Kai prisimenu vėlesnius nerimastingus, įdomius Sąjūdžio metus, dažnai pagalvoju, kad labai svarbu buvo energingi veiksmai, bet ne mažiau svarbu – turėjimas į ką atsiremti, kieno patarimo paklausti. Taip taip, iki tol, kol išėję į viešumą kalbėdavome žmonėms, mes ilgai tardavomės tarpusavyje, diskutuodavome. Tie, kurie jautėme, kad mums tenka didesnė atsakomybė už būsimą veiksmą, ieškodavome to meto Anykščių autoritetų palaikymo. Vienas iš jų buvo Albertas Talačka. Gal todėl ir manau, kad geriausiai jį apibūdina toks epitetas – TYLUSIS PATARĖJAS!

Kodėl.. Jis mokėjo išklausyti – pasakojant apie sumanymus, jo veide, kūno padėtyje atsispindintis dėmesys verste versdavo kalbėti. Nežinau, ar jis to buvo kur nors mokėsis; aš gerokai vėliau tesužinojau dėmesingo klausymosi pagrindus. O gal tai buvo tiesiog intelligentui būdingas bruožas

Jis mokėjo domėtis – dar papasakok, mokytojau, vėliau – direktoriau... Kaip, kaip ten buvo, – tokiais ir panašiais klausimais, lydymais mįslingos šypsenos akyse, drąsindavo MonsinJORAS.

Jis mokėjo išlaukti, nedarydavo greitų apibendrinimų – bet ką pasakydavo, tai būdavo svaru ir tikra. Po to – jau tik eik ir daryk!

Jis mokėjo paskatinti veikti ir pats veikdavo – Sąjūdžio metais nė vienas renginys nepraėjo be jo dalyvavimo; man direktoriaujant, A. Vienuolio mokykloje jis būdavo dažnas svečias, jo palaiminimu atsirado pirmosios katalikiškosios klasės; kai dirbau meru, į bendravimą su savivaldybe įsitraukė ne tik jis, bet jo dėka ir kiti dekanato kunigai.

Jei šiandien reikėtų pasakyti, ką patarė konkrečiai, tikrai neprisiminčiau. Bet gal tai ir nėra svarbu, juk kur kas svarbiau tada buvo jausti jo buvimą kartu su mumis, su visais tais, kurie tikėjo, kad prisikelianti laisva Lietuva bus kitokia. O gal ir tie patarimai buvo ne žodžiais išsakomi, o galvos palingavimu ir tokiu šiltu šiltu atsidūsėjimu – „Su Dievu“, kurio niekaip kitaip negalėjai suprasti, kaip tikrai – dirbkite toliau!

Saulius Nefas